

Dječji vrtić „Malešnica“

Ante Topića-Mimare 34, Zagreb

KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA „MALEŠNICA“

Rujan, 2021.

Temeljem čl. 43. Statuta Dječjeg vrtića „Malešnica“, Upravno vijeće donijelo je dana 29. rujna 2021. godine, na svojoj 49. sjednici Kurikulum Dječjeg vrtića „Malešnica“.

Isti je prethodno usvojen na Odgojiteljskom vijeću dana 28.9.2021. godine.

KLASA: 601-02/21-02/09

URBROJ: 251-617-01-21-1

Zagreb, 29. rujna 2021. godine

Ravnateljica:

Predsjednica Upravnog vijeća:

Jadranka Palac Filipović, prof.

Sara Pavić

Sadržaj

- 1. UVOD - Kurikulum općenito**4
- 2. KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA „MALEŠNICA“**6
 - 2.1. Misija**6
 - 2.2. Vizija**7
- 3. O NAMA**8
- 4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD**10
 - 4.1. Vrijednosti**10
 - 4.2. Načela**10
 - 4.2.1. Fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću „Malešnica“**10
 - 4.2.2. Partnerstvo vrtića s roditeljima i lokalnom zajednicom**12
 - 4.2.3. Osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju**13
 - 4.2.4. Otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse**13
 - 4.3. Ciljevi**14
 - 4.3.1. Dobrobiti**14
 - 4.3.2. Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje**15
- 5. PROGRAMI**16
 - 5.1. Integrirani program ranog učenja stranog jezika - engleski/njemački**16
 - 5.2. Integrirani program odgoja za okoliš i održivi razvoj**18
 - 5.3. Integrirani sportski program**20
 - 5.4. Montessori program**21
 - 5.5. Kraći program rada s potencijalno darovitom djecom**23
 - 5.6. Program predškole**24
 - 5.7. Međunarodni projekt „Say Hello to the World“**26
- 6. KULTURA VRTIĆA**27
- 7. POPIS LITERATURE**28

1. UVOD - Kurikulum općenito

Kurikulum je skup planiranih i implicitnih odrednica koje usmjeravaju odgojno-obrazovni proces prema zadacima i sadržajima koji su izvedeni iz cilja te upućuje na organizacijske oblike i načine rada i postupke provjere uspješnosti u zavisnosti od mnogobrojnih procesnih faktora i okolnosti. Kurikulum se shvaća kao teorijska koncepcija koja se u praksi određenog vrtića provjerava, modificira, izgrađuje, kontinuirano mijenja i razvija.

Kurikulum vrtića je odgojno-obrazovna koncepcija koja se zajednički razvija, tj. sukonstruira u određenome vrtiću i koja korespondira s kvalitetom uvjeta (fizičkog i socijalnog okruženja) za življenje, učenje i odgoj djece u njemu. Kurikulum vrtića podrazumijeva ukupnost odgojno-obrazovnih interakcija u sklopu fizičkog i socijalnog okruženja vrtića, koja uključuje djecu i odrasle. Razvijanje kurikuluma vrtića i odgojno-obrazovne prakse razvojni je proces te se, u skladu s novim vrijednostima, stavovima i vještinama, kontinuirano gradi i usavršava. Polazi od općih postavki odgoja i obrazovanja i obuhvaća razvoj pojedinca u skladu s osobnim potrebama, sposobnostima, sklonostima i mogućnostima, a u cilju osposobljavanja za život u okviru brzih promjena. Predškolske ustanove moraju biti mjesta kvalitetnog življenja djece, odgojitelja, roditelja i ostalih djelatnika.

Nova paradigma učenja i poučavanja naglašava važnost izravnog stjecanja znanja i učenja činjenjem, posebno u situacijama suradničkog učenja. Na učenje se gleda kao na dio osobnog razvoja, aktivnog spoznavanja svijeta i oblikovanja sebe. Vrtić stoga sve više postaje ekosustav, zajednica koja uči, zajednica učećih subjekata, gdje se stjecanje općih i posebnih vještina, sposobnosti i kompetencija za održivi razvoj odvijaju u trajnom, cjelovitom i otvorenom procesu.

Temeljni dokument u Republici Hrvatskoj kojim se određuju smjernice za razvoj kvalitetne odgojno-obrazovne prakse jest *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. Navedeni dokument ima uporišta na postignućima hrvatske i svjetske teorije i prakse u području institucijskog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja koja su opisana u radovima objedinjenim u tzv. novu paradigmu djetinjstva. U tom projektu nastala je i istoimena studija koja donosi nekoliko osnovnih postavki:

- dijete je osobnost od rođenja i treba ga kao takvo prihvaćati i poštovati;

- dijete je socijalni subjekt koji participira, konstruira i u velikoj mjeri određuje svoj život;
- djetinjstvo je životno razdoblje koje ima svoje vrijednosti i značaj i kojeg u zajedničkoj interakciji grade djeca i odrasli.

Kultura suvremenog vrtića ističe suradnju, odgovornost, autonomiju odlučivanja, mišljenja i djelovanja svih subjekata. Uporišta se nalaze u Piagetovoj teoriji konstruktivizma, socio-konstruktivizmu Vygotskog i Gardnerovoj teoriji višestrukih inteligencija, a sukladno tome i različitim stilovima učenja te različitim interesima i mogućnostima.

Aktivna, stvaralačka priroda djeteta i iskonsko čuđenje o svijetu koji ga okružuje temelj su na kojem se promišljenim odgojno-obrazovnim djelovanjem mogu graditi trajne životne vrijednosti.

Odgoj se s djecom mora živjeti i događati „izvan okvira“, uvažavajući njihove stvarne potrebe, mogućnosti i razvojne karakteristike. (Slunjski, 2015.)

2. KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA „MALEŠNICA“

Kurikulum Dječjeg vrtića „Malešnica“ i odgojno-obrazovni proces usklađen je s polazištima, vrijednostima, načelima i ciljevima Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Kurikulum Vrtića oblikuje se s obzirom na specifičan kontekst te kulturu i tradiciju okruženja u kojem se Vrtić nalazi. Kvalitetu kurikuluma Vrtića određuju kontekstualni uvjeti u njemu (kvaliteta prostorno-materijalnog, socijalnog i organizacijskog okruženja primarno pretpostavlja korištenje svih prostora Vrtića u službi djeteta kao podrška njegovom učenju i razvoju). Navedeni konteksti kontinuirano se propituju i unapređuju.

Kurikulum Vrtića „Malešnica“ ima integriranu i razvojnu prirodu te humanističku i sukonstruktivističku orijentaciju. Ostvarivanje kvalitetnog kurikuluma vrtića podrazumijeva stvaranje odgovarajućih organizacijskih uvjeta koji se temelje na suvremenom shvaćanju djeteta, tj. shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića, kao istraživača i aktivnog stvaratelja znanja, kao socijalnog subjekta sa specifičnim potrebama, pravima i kulturom, kao aktivnoga građanina zajednice te kao kreativnog bića sa specifičnim stvaralačkim i izražajnim potencijalima.

Stoga Dječji vrtić „Malešnica“ ima viziju i misiju ustanove koja djeci rane i predškolske dobi omogućava osobnu, emocionalnu, tjelesnu, obrazovnu i socijalnu dobrobit u prirodnom, holističkom pristupu.

2.1. Misija

Misija Dječjeg vrtića „Malešnica“ je razvoj kompetentnog djeteta integrativnim pristupom i razvojno-primjerenim programima, utemeljenim na humanističko-razvojnoj koncepciji.

Svojim djelovanjem nastojimo pomoći roditeljima u njihovoj roditeljskoj ulozi te podržavati kulturu obitelji i zajednice u kojoj djelujemo.

2.2. Vizija

Vizija Dječjeg vrtića „Malešnica“ je oživotvorenje svih djetetovih potencijala i razvijanje vještina i sposobnosti potrebnih za aktivno i uspješno sudjelovanje u demokratskom društvu znanja ali i vremenu brzih promjena.

Osim Nacionalnog kurikulumu, Kurikulum Dječjeg vrtića „Malešnica“ temelji se na ostalim važnim dokumentima:

- *Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi;*
- *Konvencija o pravima djeteta;*
- *Smjernice za strategiju odgoja, obrazovanja, znanosti, tehnologije Republike Hrvatske;*
- *Priručnik za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja;*
- *Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije;*
- *Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju;*
- *Akcijska istraživanja odgojno-obrazovne prakse u Vrtiću od pedagoške godine 2008./2009.*

Veliku ulogu imaju i primjeri kvalitetne odgojno-obrazovne prakse koji su opisani u stručnim i znanstvenim publikacijama domaćih autora, te znanstvene studije iz područja ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, kurikulumu ranog odgoja te inicijalnog obrazovanja i profesionalnog razvoja odgojitelja.

Dječji vrtić "Malešnica" na taj način transformira se u organizaciju koja neprestano samu sebi organizira i osmišljava.

3. O NAMA

Dječji vrtić „Malešnica“ osnovan je 1996. godine, ima tri objekta s 29 odgojnih skupina i 706 djece, a smješten je u dva naselja – Malešnica i Špansko.

Objekt u Ulici Ante Topić Mimare 34 ima 10 odgojnih skupina (8 odgojnih skupina redovitog programa, 1 odgojna skupina integriranog programa odgoja za okoliš i održivi razvoj i 1 odgojna skupina s integriranim programom ranog učenja engleskog jezika).

Objekt u Ulici Dobriše Cesarića 4 ima 17 odgojnih skupina (13 odgojnih skupina redovitog programa, 1 odgojna skupina s integriranim sportskim programom, 1 odgojna skupina ranog učenja engleskog jezika, 1 odgojna skupina ranog učenja njemačkog jezika i 1 odgojna skupina koja provodi Montessori program).

Objekt u Dolovskoj ulici 27 ima dvije odgojne skupine s integriranim programom ranog učenja engleskog jezika.

Formirane su i dvije odgojne skupne djece kraćeg programa predškole.

Dječji vrtić „Malešnica“ Vježbaonica je Učiteljskog fakulteta za studente predškolskog odgoja.

Tijekom pedagoške godine, studenti Učiteljskog fakulteta (predškolski odgoj), Filozofskog fakulteta (studij pedagogije) i Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu odrađuju dio svoje prakse u našem Vrtiću.

Vrtić ima status Eko-škole/vrtića od 2012. godine. Eko-škole predstavljaju program upravljanja okolišem, certifikaciju i obrazovanje za okoliš i održivi razvoj s ciljem odgoja mladih generacija osjetljivih na pitanja okoliša i njihova osposobljavanja za donošenje odluka o razvitku društva u budućnosti. Posebna pozornost posvećuje se pitanjima smanjivanja i zbrinjavanja otpada, racionalnog korištenja energije i vode, uređivanju vrtićkog okoliša u čemu sudjeluju svi sudionici (djeca, roditelji, odgojitelji, stručni suradnici, tehničko osoblje i dr.), očuvanju i njegovanju hrvatske tradicijske baštine te promicanje zdravih stilova življenja.

U Vrtiću se još održavaju i:

- državni stručni ispiti za odgojitelje
- stručni skupovi u organizaciji AZOO te drugih organizacija i udruga
- susreti grupe za potporu dojenja u suradnji s patronažnim sestrama iz DZ Malešnice i Španskog
- radionice za podržavanje kvalitetnog roditeljstva „Rastimo zajedno“ iz projekta UNICEF-a „Prve tri su najvažnije“

4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

4. 1. Vrijednosti

Vrijednosti na kojima se zasniva kurikulum Vrtića unaprjeđuju intelektualni, društveni, moralni, duhovni i motorički razvoj djece su:

- humano i demokratsko interpersonalno okruženje;
- timski rad;
- aktivno učenje;
- pokret – temelj cjelovitom razvoju djeteta;
- individualizacija;
- integracija djece s posebnim potrebama.

4.2. Načela

Načela odgojno-obrazovnog rada i kurikuluma Vrtića su sukladno Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje sljedeći:

- fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću
- partnerstvo vrtića s roditeljima i lokalnom zajednicom
- osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju
- otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse

4.2.1. Fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću „Malešnica“

Svi zaposlenici, a posebno stručni djelatnici Vrtića već dugi niz godina traže optimalne uvjete za ostvarivanje visoke razine fleksibilnosti odgojno-obrazovnog procesa. Načelo fleksibilnosti parametar je kvalitete kojeg nije moguće ostvariti izolirano, odnosno potrebna je sinergija svih djelatnika, posebno spremnost za promjene.

Prostorno-materijalni kontekst je dio cjelokupnog konteksta Vrtića o kojem se stalno promišlja što rezultira kontinuiranim procesom sustavnog bogaćenja razvojno primjerenim poticajima svih prostora koje djeca koriste (soba dnevnog boravka, predprostori, terase,

hodnici, sanitarije). Svjesni činjenice da je ovaj dio konteksta esencijalni izvor učenja djece, pridajemo mu veliku pozornost pa u oblikovanju vodimo računa da on, primarno, bude multisenzoričan. Na taj način potičemo i osiguravamo mogućnosti za različite stilove učenja. Isto tako, centri aktivnosti potiču grupiranje djece i omogućavaju kvalitetne interakcije djece različite dobi te djece i odraslih.

Odgojne skupine djeluju po principu „otvorenih vrata“ gdje djeca sukladno svojim interesima, mogućnostima, sposobnostima, a nadasve potrebama biraju prostor (kutić), partnera za igru i odgojitelja. Time prostorno-materijalno okruženje postaje treći odgojitelj u svojem punom smislu.

Ovakav prostorno-materijalni i socio-pedagoški kontekst pretpostavlja i fleksibilni *vremenski kontekst*, odnosno fleksibilnu vremensku mikroorganizaciju dana. Na ovaj način omogućuje se pravovremeno zadovoljenje potreba svakog djeteta. Odgojitelji se na razini odgojne skupine i tima dogovaraju o mikroorganizaciji i fleksibilnosti radnog vremena sukladno potrebama djece i odgojno-obrazovnog procesa. Još je Maria Montessori naglašavala važnost poštivanja prirodnog ritma razvijanja aktivnosti djeteta, a Rudolf Steiner smatrao je pogrešnim proces odgoja i učenja podvrgnuti umjetnoj vremenskoj shemi, posebno u predškolskom razdoblju.

Vremensko/organizacijsko okruženje zahtijeva od odgojitelja i ostalih zaposlenika fleksibilnu organizaciju rada i razvijanje *suradničkih, timskih odnosa*. Uloga svih zaposlenika usko je povezana jer slijedimo prirodni ritam djeteta i njegov razvoj.

Fleksibilnost prostorno-materijalnog i vremenskog konteksta doprinosi individualizaciji odgojno-obrazovnog procesa što je jedna od vrijednosti kurikuluma Vrtića «Malešnica».

4.2.2. Partnerstvo vrtića s roditeljima i lokalnom zajednicom

Partnerstvo roditelja i odgojitelja jedna je od temeljnih programskih zadaća. Odgoj i obrazovanje u vrtiću dio je jedinstvenog zajedničkog odgojnog i obrazovnog djelovanja roditelja i odgojitelja s ciljem zadovoljavanja potreba i poticanja cjelovitog djetetovog razvoja. Partnerski odnos odgojitelja i roditelja doprinosi boljem razumijevanju djece i zadovoljavanju njihovih potreba i interesa. Odgojitelji su odgovorni za iniciranje i ostvarivanje suradnje.

Partnerski odnos s roditeljima ostvaruje se kroz raznolike oblike suradnje s roditeljima u svrhu razmjene iskustava i znanja o djetetu kako bi odgoj i obrazovanje u ustanovi bio nastavak obiteljskog odgoja i obrazovanja. Nadalje, roditelji se potiču na aktivno sudjelovanje u kurikulumu odgojne skupine kroz uključivanje i/ili pružanje podrške odgojiteljima i djeci u realizaciji raznih projekata, praćenje učenja i napredovanja djeteta u skupini kroz audio i video materijale, dječje zapise, transkripte te praćenje kurikuluma odgojne skupine putem različitih komunikacijskih sredstava (panoi, kutiće za roditelje, e-mail i dr.).

Stručni djelatnici (odgojitelji i stručni suradnici) Vrtića sustavno stvaraju uvjete za roditeljsko sudjelovanje u oblikovanju kurikuluma ustanove i tragaju za novim i funkcionalnijim oblicima partnerstva, nastoje prepoznati i odgovoriti na potrebe roditelja vezane uz ponudu primjerenih programa za dijete, pronalaženju potrebnih informacija i resursa koji mogu pospješiti razvoj djeteta i sl.

Kao dodatna podrška roditeljstvu unatrag nekoliko godina provode se ciklusi Unicefovih radionica „Rastimo zajedno“ za roditelje koje za cilj imaju osnaživanje roditelja u njihovoj roditeljskoj ulozi.

O svim oblicima suradnje s roditeljima kontinuirano se promišlja kako bi se održala visoka razina kvalitete, pri čemu u procesu valorizacije sudjeluju i roditelji putem anonimnih anketa i upitnika. Kao rezultat navedenog pedagoške godine 2016/2017. na Odgojiteljskom vijeću donesen je Standard kvalitete suradnje s roditeljima.

Partnerstvo s lokalnom zajednicom i vanjskim čimbenicima uvelike utječe na kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa. Suradnja se ostvaruje vezano uz provedbu odgojno-obrazovnog procesa te podršku oko materijalnih uvjeta, unapređivanje odgojno-obrazovne prakse, stručnog usavršavanja djelatnika i dr.

4.2.3. Osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju

Osiguravanjem kontinuiteta u odgoju i obrazovanju stvaramo uvjete za zadovoljavanje djetetovog prava na odgoj i obrazovanje. To uključuje kvalitetnu suradnju Vrtića s lokalnim osnovnim školama, centrima za socijalnu skrb, specijaliziranim institucijama za podršku djetetovom razvoju i dr. Krajnji cilj jest podrška cjelokupnom djetetovom razvoju, odgoju i učenju te omogućavanje prikladnog oblika odgoja i obrazovanja koji je u skladu s razvojnim specifičnostima djeteta.

4.2.4. Otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse

Jedna od zadaća odgojitelja predškolske djece jest cjeloživotno kontinuirano stručno usavršavanje i trajni profesionalni razvoj stručnih djelatnika koje obuhvaća usavršavanje unutar i izvan ustanove. Cjeloživotno učenje odnosi se na svaku aktivnost učenja koja za cilj ima unapređenje znanja, vještina i kompetencija u okviru osobnog, građanskog, društvenog i profesionalnog djelovanja. Ostvaruje se formalno, neformalno i informalno.

Cjeloživotnim učenjem i usavršavanjem odgojitelji čine Vrtić učećom zajednicom zadovoljnih pojedinaca koji vlastitim znanjima, vještinama, sposobnostima i kompetencijama dječji boravak i učenje u vrtiću čine bogatijim, sadržajnijim i kvalitetnijim.

Briga o postizanju i održavanju kvalitete različitih dimenzija okruženja čini temeljni preduvjet kvalitete samog odgojno-obrazovnog procesa. Kako bi se postigla i održala razina kvalitete potrebno je kontinuirano učenje, istraživanje i unapređivanje prakse što se čini samoprocjenom, timskim refleksijama, akcijskim istraživanjima, individualnim i grupnim usavršavanjima unutar i izvan vrtića.

Osnova iz koje polazi kontinuirano učenje i unapređivanje prakse je Tim odgojitelja (na razini više odgojnih skupina koje su prostorno povezane unutar objekta) koji se sastaje jednom tjedno, a po potrebi i češće te raspravlja o pojedinim dijelovima odgojno-obrazovnog procesa, vlastitoj praksi te razmjenjuje informacije o teoretskim znanjima iz stručne literature i ostalih oblika stručnog usavršavanja.

Posebno je vrijedno istaknuti „dijeljenje“ znanja, odnosno razmjena iskustava i primjera dobre prakse samih praktičara unutar ustanove na stručnim aktivima, stručnim radionicama i Odgojiteljskim vijećima što će i nadalje biti jedan od glavnih modela stručnog usavršavanja.

4.3. Ciljevi

Cjelokupni odgojno-obrazovni rad i kultura Dječjeg vrtića „Malešnica“ usmjeren je prema osiguravanju dobrobiti za dijete i razvijanju ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje.

4.3.1. Dobrobiti

a) Osobna, emocionalna i tjelesna dobrobit

- sposobnost prepoznavanja i izražavanja vlastitih potreba
- sposobnost zadovoljavanja potreba na društveno prihvatljiv način
- sposobnost privremene odgode zadovoljenja potreba
- razvoj motoričkih vještina
- usvajanje navika zdravog življenja
- otvorenost djeteta prema svijetu i novim spoznajama
- samosvijest, samovrednovanje, samopoštovanje
- razvijanje identiteta
- razvijanje samostalnog mišljenja i djelovanja
- inicijativnost i inovativnost
- promišljanje i samoprocjena vlastitih aktivnosti i postignuća

b) Obrazovna dobrobit

- radoznalost i inicijativnost
- stvaralački potencijali
- otkrivanje korisnosti učenja
- meta razina učenja
- stvaranje i zastupanje novih ideja
- argumentirano iznošenje vlastitih načina razmišljanja
- uključenost/zaokupljenost djeteta odgojno-obrazovnom aktivnostima

c) Socijalna dobrobit

- razumijevanje i prihvaćanje različitosti
- usklađivanje s obrascima, pravilima i normama socijalne zajednice
- aktivno sudjelovanje, dogovaranje i konstruktivno rješavanje sukoba
- percepcija sebe kao člana zajednice
- odgovorno ponašanje prema sebi, drugima i imovini

4.3.2. Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje

Cjelokupni odgojno-obrazovni rad usmjeren je razvijanju i jačanju ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje prema Europskom referentnom okviru. Ključne kompetencije koje potičemo u Vrtiću su:

1. Komunikacija na materinjem jeziku
2. Komunikacija na stranim jezicima
3. Matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju
4. Digitalna kompetencija
5. Učiti kako učiti
6. Socijalna i građanska kompetencija
7. Inicijativnost i poduzetnost
8. Kulturna svijest i izražavanje

5. PROGRAMI

5.1. Integrirani program ranog učenja stranog jezika - **engleski/njemački**

Jedna od ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje je i komunikacija na stranom jeziku, koja osim učenje samog jezika, pridonosi i međukulturnom razumijevanju i komunikaciji djece s drugim subjektima, posebno u drugim zemljama.

Program ranog učenja engleskog jezika u Dječjem vrtiću “Malešnica” provodi se od 2008. godine. Program se provodi kao integrirani dio redovitog programa, sadržajno prilagođen interesima djece, različitim stilovima učenja i mogućnostima pojedinog djeteta s naglaskom na situacijsko učenje, učenje kroz igru i TPR (Total Physical Response) učenje/aktivnosti.

Od pedagoške godine 2017./2018. provodi se i program ranog učenja njemačkog jezika.

Prilikom planiranja okvirnog sadržaja za dulja razdoblja odgojitelji, koji provode Programe, osobitu pozornost pridaju projektnom načinu rada, kao najboljem načinu integriranog učenja, kako bi se omogućilo usvajanje jezika primjereno različitim stilovima učenja djeteta ali i načelima, vrijednostima i razvijanju kompetencija u skladu sa Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Upravo ovakav pristup pokazao se kao prirodan i lakši način usvajanja engleskog jezika.

Cilj programa je igrom, pokretom, posebno TPR metodom rada i situacijskim učenjem osigurati djetetu razvoj kompetencije - komunikacije na stranom jeziku.

Zadaće programa su sljedeće:

- Poticati interes za komunikaciju na engleskom/njemačkom jeziku;
- Upoznati elemente kulturnog konteksta u kojem se koristi engleski/njemački jezik te uočavanje raznolikosti kultura i svjetonazora kroz prizmu humanizma i tolerancije;
- Korištenje engleskog/njemačkog jezika u svakodnevnim situacijama;
- Osiguravati oblikovanje vrijednosnog okvira (znanja, odgovornosti, autonomije, kreativnosti), a posebno identiteta „Građanina svijeta“
- Omogućavati djetetu slušno razumijevanje kao osnovu za razvoj govornih vještina, od jednostavnijih prema složenijim i reprodukciju engleskih/njemačkih riječi i jezičnih struktura

Program ranog učenja stranog jezika namijenjen je djeci u dobi od navršene treće godine života do polaska u školu.

5.2. Integrirani program odgoja za okoliš i održivi razvoj

Odgoj za okoliš i održivi razvoj postaje sve više predmetom rasprava i promišljanja u sklopu odgojno-obrazovnog procesa, a vrtić postaje ekosustav, zajednica koja uči, gdje se stjecanje općih i posebnih vještina, sposobnosti i kompetencija za održivi razvoj odvijaju u trajnom, cjelovitom i otvorenom procesu.

Program odgoja za okoliš i održivi razvoj intenzivno se ostvaruje se u sklopu redovitog desetosatnog programa u jednoj mješovitoj odgojnoj skupini djece.

Cilj programa je razvijanje ekološke osjetljivosti i aktivnog odnosa djece i odraslih u neposrednom prirodnom i društvenom okruženju, očuvanje i njegovanje hrvatske tradicijske baštine te promicanje zdravih stilova življenja.

Zadaće programa su sljedeće:

- Razvijanje svijesti o važnosti, povezanosti i čuvanju svih eko sustava (posebno uloga čovjeka);
- Uočavanje i prihvaćanje različitosti (kulturalne, vjerske, spolne i dr.);
- Razvijanje i jačanje kulturnog i nacionalnog identiteta;
- Uočavanje i shvaćanje promjena u prirodnoj i društvenoj okolini;
- Uočavanje i shvaćanje protoka vremena i povijesnih promjena, povezanost sa suvremenim načinom života;
- Razvijanje svih prirodnih oblika kretanja;
- Razvijanje svih mišićnih skupina; održavanje tonusa mišića;
- Jačanje otpornosti organizma i poboljšanja općeg zdravstvenog statusa;
- Razvijanje svih senzornih modaliteta kroz aktivan odnos sa prirodnom okolinom;
- Usvajanje zdravog stila života;
- Razvijanje pozitivne slike djeteta o samom sebi, osobito samovrednovanje (svijest o vlastitoj vrijednosti, samopouzdanje);
- Razvijanje socijalne kompetencije (dogovor, poštivanje pravila igre);
- Osvještavanje vlastitih emocija i emocija drugih, izražavanje emocija na društveno prihvatljiv način;
- Izražavanje i zadovoljavanje potreba, svijest o potrebama drugih (asertivnost)

- Razvijanje vještine komuniciranja (otvorena komunikacija, Gordonov model uspješnih odnosa)
- Izražavanje doživljenog kroz različita područja izražavanja (glazebno, scensko, likovno)

Dio navednih zadataka implementiran je u odgojno-obrazovni proces većine odgojnih skupina našeg Vrtića što je prepoznato od strane FEE (Foundation of Environment and Education) koja je 2012. godine Vrtiću dodijelila međunarodni status Eko-škole/vrtića.

5.3. Integrirani sportski program

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje kao jednu od dobrobiti za dijete ističe i tjelesnu dobrobit. Pravo na kretanje jedno je od temeljnih prava određeno Konvencijom o pravim djeteta i drugim dokumentima koji reguliraju i osiguravaju dobrobiti za dijete.

Stručnjaci već dugi niz godina upozoravaju na poteškoće u razvoju i sposobnosti djece. Zdravlje je polazište sveukupne uspješnosti ljudskog postojanja i ima dominantan utjecaj na razvitak cjelovite ličnosti. Unapređenje tjelesnog i mentalnog zdravlja treba postati životna orijentacija pojedinca, skupine i društva.

Dječji vrtić „Malešnica“ od 2007. godine provodi integrirani sportski program čiji je cilj sustavnim provođenjem tjelesnog vježbanja osigurati integrativni odgoj i obrazovanje kao osnovu za razvoj cjelovite ličnosti.

Zadaće programa su sljedeće:

- Razvoj motoričkih sposobnosti kod djeteta (koordinacije, ravnoteže, brzine, gibljivosti, snage);
- Usvajanje motoričkih znanja različitih sportova;
- Usvajanje pozitivnog odnosa djeteta prema tjelesnom vježbanju, sportu i zdravom načinu života;
- Integracija motoričkih znanja i sposobnosti sa ostalim aspektima cjelokupnog razvoja djeteta, posebno socio-emocionalnog razvoja;
- Pravilan rast i razvoj u cjelini;
- Otvorenost prema svim subjektima koji promiču zdrav način života.

Program integriranog sportskog programa namijenjen je djeci u dobi od navršene treće godine života do polaska u školu, u dobno mješovitoj odgojnoj skupini.

5.4. Montessori program

Montessori program temelji se na pedagoškoj koncepciji koju je početkom 20. stoljeća razvila Maria Montessori, talijanska liječnica na, temelju znanstvenog opažanja djece i njihovog razvoja. Danas u Europi i SAD-u, po ovom konceptu, radi preko 4000 škola i dječjih vrtića.

Elementi montessori koncepcije i učenja ugrađeni su u temeljima suvremenih humanističko-razvojnih koncepcija izvanobiteljskog odgoja i obrazovanja predškolske djece pa tako i u Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

Montessori pedagogija je znanstveno utemeljen način podučavanja i učenja, čije je temeljno načelo emancipiranje djeteta kroz usmjeravanje njegove pažnje na proces samostalnog donošenja odluka. Osnova rada je individualni pristup svakom djetetu unutar kojeg je moguće pratiti ritam razvoja po pojedinim razvojnim područjima i prilagođavati daljnja djelovanja odgojitelja.

Temeljni moto Montessori pedagogije je: „Pomozi mi da to učinim sam“ u kojem odgojitelj usmjerava dijete prema samostalnom rješenju postavljenog problema i to putem montessori pribora koji su izrađeni od prirodnih materijala (drvo, pruće, tkanina) i obojani prirodnim bojama. Materijali su jedinstveni u cijelom svijetu te u svakom prostoru postoji samo jedan primjerak određene aktivnosti što pridonosi učenju strpljenja i dogovora; dijete samo izabire hoće li čekati svoj red ili će raditi u paru s drugim djetetom.

Materijali i pribor omogućavaju djetetu stjecanje znanja i vještina potrebnih u svakodnevnom životu u smislu brige za sebe, brige za druge, brige za okoliš, vještine klasificiranja i sortiranja različitih osjetnih modaliteta, vještine govorenja i pisanja i čitanja, vještinu brojanja i računanja, likovnog i glazbenog i ritmičkog izražavanja te spoznaje o ukupnom svijetu i kulturi.

Materijali i pribor sadrže „kontrolu pogreške“ što znači da dijete u svakom trenutku ima uvid i može raditi samokorekciju te tako dolaziti do točnih odgovora i rješenja. Koncipirani su na način da dijete vodi od jednostavnog k apstraktnom, od hvatanja do shvaćanja, poštujući pritom individualni ritam svakog pojedinog djeteta.

Montessori pribor podijeljen je u pet područja rada: *pribori za vježbe praktičnog života, pribori za razvoj osjetilnih sposobnosti, pribori za razvijanje matematičkog uma, pribori za razvoj govora, čitanja i pisanja i kozmički odgoj.*

OkruŹje u kojem dijete boravi i uči potpuno je prilagođeno njegovoj dobi i razvojnim potrebama. Sav pribor i materijali nalaze se na otvorenim policama i dijete ga moŹe uzeti te učiti prema svojoj Źelji i trenutnom interesu. Jedino pravilo kojeg se dijete mora pridŹavati je to, da se korištena materijal nakon uporabe mora vratiti na svoje mjesto, u stanje u kojem je nađeno jer se tako uči o odgovornosti prema predmetima i stvarima kojima se bavi.

Uz postojeći pribor i materijale, odgojitelji izrađuju iste od pedagoški neoblikovanih materijala te tako bogate okruŹenje za učenje, ali uvijek poštujući principe Montessori pedagogije.

Program je namijenjen za djecu u dobi od tri godine do polaska u školu.

5.5. Kraći program rada s potencijalno darovitom djecom

Zbog svojih specifičnih obilježja u razvoju (nesklad između različitih razvojnih domena), osobina ličnosti i potrebe za primjereno poticajnom okolinom potencijalno darovita djeca zahtijevaju dodatnu podršku u ostvarenju svojih razvojnih potencijala. Pravo na primjerenu razvojnu podršku zastupa Konvencija o pravima djeteta, a navodi se i u Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju.

Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe određuje oblike posebnih programa predškolskog odgoja i naobrazbe darovite djece, između kojih je i igraonica za darovitu djecu istih ili sličnih intelektualnih sposobnosti ili interesa. To je posebno prilagođen program dopunjen sadržajima koji potiču razvoj specifičnih područja darovitosti, uz poštovanje razvojnih specifičnosti darovitog djeteta.

U našem Vrću takvoj djeci omogućujemo poseban program u obliku igraonice koja je sa svojim dodatnim programskim sadržajima prilagođena individualnim sposobnostima, sklonostima i interesima djeteta. Program se odvija u suradnji s roditeljima i ostalim stručnjacima. U program se uključuje do 10 djece u dobi od 5 do 7 godina.

Ciljevi programa su poticanje cjelovitog razvoja potencijalno darovite djece, zadovoljavanje njihovih specifičnih odgojno-obrazovnih potreba, pomoć i podrška roditeljima i odgojiteljima potencijalno darovitog djeteta u prepoznavanju, razumijevanju i poticanju specifičnih vještina i sposobnosti, te zadovoljenju specifičnih odgojno-obrazovnih potreba.

5.6. Program predškole

Djetetova pripremljenost za školu i snalaženje u njoj ovisi o cjelovitom razvoju i odgoju koji su prethodili.

Dječji vrtić „Malešnica“ organizira program predškole za djecu koja nisu obuhvaćena redovitim programom, od samog svog osnutka (1996. godine) i to, ne samo za djecu s područja naselja Malešnica, nego i susjednih naselja Špansko, Oranice, Prečko i Kustošija. Struktura odgojne skupine vrlo je raznolika i u svakoj generaciji imamo djecu pripadnike nacionalnih manjina, djecu s posebnim potrebama i specifičnim životnim iskustvima.

U program predškole sve više uključujemo djecu s teškoćama koja nisu pohađala redovni program ili su ga pohađala u kraćem obliku. Iskustvo nam je pokazalo kako program predškole nudi određene prednosti za integraciju spomenute djece.

Uz odgojitelje u program se uključuju i članovi stručnog tima.

Cilj programa je omogućiti djetetu koje nije obuhvaćeno redovitim programom kvalitetnu pripremu za prijelaz iz roditeljskog doma u školu, koja će biti u skladu s njegovim potrebama i razvojem.

Zadaće programa prema područjima razvoja su sljedeće:

Socio-emocionalni razvoj

- Razvijanje socijalne kompetencije (dogovor, poštivanje pravila igre, uvažavanje poželjnih oblika ponašanja u zajednici);
- Razvijanje realne slike djeteta o samom sebi, osobito samovrednovanje (svijest o vlastitoj vrijednosti, samopouzdanje);
- Osvještavanje vlastitih emocija i emocija drugih; izražavanje emocija na društveno prihvatljiv način;
- Izražavanje i kvalitetno zadovoljavanje potreba, svijest o potrebama drugih (asertivnost);
- Uočavanje i prihvaćanje različitosti (nacionalne, kulturalne, vjerske, spolne i dr.);
- Razvijanje vanjske samostalnosti (briga o sebi)

Tjelesni razvoj

- Usavršavanje svih prirodnih oblika kretanja;
- Razvijanje prostorne orijentacije (na sebi, u odnosu na druge u prostoru, na papiru);
- Poticanje okulomotorne koordinacije.

Spoznajni razvoj

- Upoznavanje uže i šire okoline; stjecanje iskustva i znanja o sebi, drugima, ljudskim djelatnostima i odnosima, duhovnim dobrima i prirodi;
- Uočavanje odnosa i veza među stvarima i pojavama u neposrednoj okolini (kauzalnost, strukturiranje prostora, vremena, kvantitativni odnosi, klasifikacije, i dr.);
- Usmjeravanje pažnje na bitno/ vizualna i auditivna percepcija;
- Razvijanje kritičkog mišljenja kroz rješavanje problemskih situacija; uočavanje i shvaćanje promjena u prirodnoj i društvenoj okolini

Komunikacija i izražavanje

- Izražavanje doživljenog kroz različita područja izražavanja (glazbeno, scensko, likovno, pokret);
- Razvijanje vještine komuniciranja (otvorena komunikacija, Gordonov model uspješnih odnosa);
- Razvijanje i bogaćenje receptivnog i ekspresivnog govora standardnog hrvatskog jezika;
- Razvijanje dijaloškog govora s posebnim naglaskom na sposobnosti aktivnog slušanja.

5.7. Međunarodni projekt „Say Hello to the World“

Projekt "Say Hello to the World" međunarodni je projekt unutar kojeg se djeca u vrtićima i školama međusobno povezuju preko video mreže. Na taj način djeca imaju priliku vidjeti se uživo, komunicirati, naučiti strane riječi, upoznati različite kulture, običaje, načine života. Međunarodni Projekt "Say Hello to the World" osnovao je FINI zavod Radeče, delo za mlade, 2011. godine s namjerom da se djeca usmjere na put stvaralaštva, sudjelovanja, uključivanja u različite projekte te da se povežu po cijelom svijetu preko aplikacije "My Hello" koja omogućuje ustanovama koje sudjeluju u projektu nesmetano i sigurno međusobno povezivanje.

Namjena projekta je da se djeca kroz različite zanimljive aktivnosti motiviraju da budu tolerantnija, bez predrasuda i stereotipa, da uvažavaju i poštuju drugačije od sebe. Svaki vrtić i škola koja je uključena u Projekt "Say Hello to the World" i koja uspješno provodi Projekt na kraju dobiva častan naziv "Tolerantan vrtić/ Tolerantna škola".

Tijekom 2013. godine Dječji vrtić "Malešnica" dobio je pozivnicu FINI zavoda Radeče za uključivanje u Projekt "Say Hello to the World". Prepoznavanjem vrijednosti, kvalitete i ciljeva Projekta kao sličnih ciljevima Kurikuluma Vrtića, DV "Malešnica" uključio se u Projekt " Say Hello to the World " u pedagoškoj godini 2013/2014., što se kontinuirano nastavlja svake pedagoške godine do sada.

6. KULTURA VRTIĆA

Kultura Vrtića „Malešnica“ prepoznatljiva je po *međusobnim odnosima i zajedničkom radu* svih struktura zaposlenika (ravnatelj, članovi razvojne djelatnosti, odgojitelja, administrativno, tehničko i pomoćno osoblje), roditelja i lokalne zajednice.

Važnu ulogu ima *upravljanje ustanovom* temeljeno na demokratskim načelima međusobnom poštovanju, kvalitetnoj komunikaciji i ravnomjernoj distribuciji moći u Vrtiću. Vezano za to unazad nekoliko godina kao jedna od bitnih zadaća odgojno-obrazovnog rada jest sustavno podizanje kvalitete interpersonalnog okruženja odnosno unapređivanje osobne i timske odgovornosti svih djelatnika. Sustavno podizanje kvalitete odgojno-obrazovne prakse proizlazi iz izgradnje i nadogradnje zajedničke vizije ravnatelja, članova razvojne djelatnosti i timova odgojitelja.

Kultura Vrtića „Malešnica“ uključuje i određene kontekstualne čimbenike (*prostorno-materijalno, socijalno i vremensko okruženje vrtića*) te usmjerenost na *kontinuirano učenje i istraživanje prakse*. Cjelokupno okruženje Vrtića je fleksibilno te potiče djecu na aktivno učenje.

***Ljudi koji imaju isti cilj
i smisao za zajednicu
Mnogo lakše i brže dospjet će
Tamo kamo su se uputili
Upravo zato što jedni drugima
Pružaju podršku i povjerenje.***

7. POPIS LITERATURE

1. Dryden, G., Voss, J. (2001.): *Revolucija u učenju*. Zagreb, Educa
2. Konvencija o pravima djeteta, 2001., Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
3. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (NN 5/15)
4. Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja (2012.), Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
5. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi. U: Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete RH, br. 7/8, 1991.
6. Slunjski, E. i sur. (2015.): *Izvan okvira*. Zagreb, Element
7. Smjernice za strategiju odgoja, obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske (2012.), Vlada Republike Hrvatske
8. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014.), Hrvatski sabor
9. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97, 107/07, 94/13)